

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 452/2015-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 106/2010, za účasti Okresného súdu Čadca, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 106/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 106/2010 p r i k a z u j e , aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Čadca p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca je povinný [REDAKČNÝ ZNAČENIE] uhradiť trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. Ladislava Ščuryho, Mierová 1725, Čadca, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 11. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 106/2010.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Ako navrhovateľka som podala na OS Čadca žalobu o vypořádanie BSM zo dňa 27. 5. 2010 proti odporcovi [REDAKČNÝ ZNAČENIE]

V predmetnom konaní bolo vykonaných viacero procesných úkonov, a to až do posledného pojednávania uskutočneného dňa 20. 9. 2011. Od tohto posledného pojednávania bolo vykonaných len niekoľko procesných úkonov, a to výzva na predloženie dokladov zo dňa 20. 10. 2011, uznesenie o uložení preddavkov na znalecké dokazovanie zo dňa 25. 1. 2012, výzva na predloženie zoznamu všetkých motorových vozidiel, strojov a zariadení zo dňa 10. 6. 2013, uznesenie o uložení poriadkovej pokuty zo dňa 2. 9. 2013, opravné uznesenie o uložení poriadkovej pokuty zo dňa 20. 11. 2014, pričom sa nejedná o meritórne rozhodnutia. Navyše v predmetnom konaní absentujú pojednávania, nakoľko

od posledného pojednávania dňa 20. 9. 2011 nebolo vytyčené pojednávanie v predmetnej veci vyše 3,5 roka.

Predmetné konanie (súdny spor), ktorého vecou je rozhodnúť o vyporiadaní BSM, trvá už skoro 5 rokov. Od posledného pojednávania dňa 20. 9. 2011 sa vo veci vôbec nekonalo a nebolo vydané žiadne meritórne rozhodnutie. Vzhľadom k tomu, že v predmetnej veci nebol k dnešnému dňu ani len vytyčený termín pojednávania, mám za to, že zo strany Okresného súdu Čadca došlo k neúmerným súdnym prietahom v prejednávanej veci.

Vzhľadom na nečinnosť Okresného súdu Čadca počas vyše 3,5 roka od posledného pojednávania som podala i sťažnosť predsedníčke Okresného súdu Čadca na prietahy v konaní zo dňa 2. 12. 2014, na ktorú mi predsedníčka súdu odpovedala listom č. Spr 119/14 zo dňa 29. 12. 2014, v ktorom skonštatovala, že v danej veci boli spôsobené zbytočné prietahy v konaní, a preto považuje moju sťažnosť za dôvodnú...

Nakoľko od podania návrhu v roku 2010 do dnešného dňa tento skoro 5-ročný súdny spor nie je právoplatne skončený, mám za to, že konaním Okresného súdu Čadca dochádza k prietahom v konaní a práve z tohto dôvodu podávam túto sťažnosť, nakoľko bolo porušené moje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na verejné prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] na prerokovanie bez zbytočných prietahov podľa 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/106 /2010 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezů Ústavného súdu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 355,73 € za 2 úkony právnej pomoci /prevzatie,

príprava zastúpenia a podanie sťažnosti - jeden úkon á 139,83 € + 8,39 € režijný paušál + 59,29 € (20 % DPH)/ na účet právneho zástupcu JUDr. Ladislava Ščuryho, AK Čadca vedeného vo [REDAKOVANÉ], do 3 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.“

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky uznesením sp. zn. III. ÚS 452/2015 z 22. septembra 2015.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu prípisom z 27. mája 2016 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľky podaním zo 7. novembra 2016 okrem iného vyjadril aj súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. Spr 1785/15 zo 7. októbra 2015, v ktorom ústavnému súdu oznámila, že súdny spis bol zaslaný súdnemu znalcovi, a preto nie je možné žiadosti o predloženie spisu vyhovieť. V prípise z 28. apríla 2016 predsedníčka okresného súdu uviedla, že súdny spis znalec ešte nevrátil, a popísala úkony zistené z pomocného spisu v období od 4. decembra 2015 do 27. apríla 2016 (obdobie, počas ktorého sa spis nachádzal u súdneho znalca). Predsedníčka okresného súdu v prípise z 27. mája 2016 uviedla, že predkladá ústavnému súdu súdny spis, oznámila, že návrh na začatie konania bol podaný 21. júna 2010 a že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. V poslednom prípise zo 17. októbra 2016 predsedníčka okresného súdu

uviedla, že sa pridrižiava vyjadrenia z 28. apríla 2016 (vo vyjadrení z 28. apríla 2016 sumarizuje úkony z pomocného spisu v období, počas ktorého sa spis nachádzal u súdneho znalca), a ďalej je uvedená: „*Oznamujem Vám, že spis 6C/106/2010 sa nevrátil od súdneho znalca. Z pomocného spisu bolo zistené nasledovné:*

- 4.12.2015 - súdny znalec požiadala o predĺženie lehoty z dôvodu jeho operácie

- 8.12.2015 - sudkyňa predĺžila lehotu do 8.12.2015

- 8.2.2016 - urgencia pre súdneho znalca

19.2.2016 - opätovne požiadala o predĺženie lehoty, lehota predĺžená do 14.3.2016

14.3.2016 - súdny znalec oznámil súdu, že odporca neposkytol potrebné doklady pre vypracovanie znaleckého posudku

- 27.4.2016 - výzva pre odporcu na súčinnosť so súdnym znalcom.“

Právnomu zástupcovi sťažovateľky bola doručená výzva ústavného súdu spolu s podaniami predsedníčky okresného súdu. Na výzvu ústavného súdu reagoval právny zástupca sťažovateľky svojím podaním zo 7. novembra 2016, v ktorom k vyjadreniam okresného súdu uviedol, že „*samotný okresný súd v zmysle vykonaných úkonov uvádza, že súd vo veci nekonal, pretože súdny spis mal k dispozícii súdom ustanovený znalec, ktorého súd niekoľkokrát urgoval a zároveň mu predlžoval lehoty a to dňa 8. 12. 2015 a 8. 2. 2016. Ďalej súd uvádza, že zaslal výzvu i pre odporcu na súčinnosť so súdnym znalcom dňa 17. 4. 2016. Máme už takmer koniec roka 2016, pričom ani po doručení znaleckého posudku (dňa 23. 5. 2016) súd vo veci vôbec nekonal, nevytýčil termín pojednávania a neprejednával vec bez prieťahov v konaní. Je mi zrejmé, že Ústavný súd sa nezaobrá právnym posúdením veci zo strany všeobecného súdu, avšak je potrebné uviesť, že pokiaľ sa Ústavný súd SR oboznámi so znaleckým posudkom č. 16/2016 Ing. Kohúta, ktorý mi bol doručený dňa 23. 5. 2016, tak zistí s akou liknavosťou súd k veci pristupuje a koľko benevolencie ponecháva vo veci odporcovi [REDAKOVANÉ] tak, aby sa vec prejednávala a naťahovala ešte niekoľko rokov.“*

Právny zástupca sťažovateľky poukázal na iné konania vedené pred ústavným súdom vo veciach odporcu, a to sp. zn. III. ÚS 518/2014 a sp. zn. III. ÚS 542/2011 a uviedol, že „*Váš súd budeme upovedomovať o vzniknutých prieťahoch v konaní a preto Vás chceme úctivo požiadať, aby ste ustanovili vzhľadom na predchádzajúce konania*

č. III. ÚS 518/2014; III. ÚS 542/2011 i ústavný dozor nad spisom OS Čadca č. 6 C/106/2010, za čo Vám vopred ďakujem. Predmetná vec sa prejednáva už 6 rokov, pričom doteraz vo veci nebolo vydané ani jedno meritórne rozhodnutie, čo opäť iba potvrdzuje použitie ústavného dozoru zo strany Vášho Ústavného súdu nad týmto spisom.“.

Právny zástupca sťažovateľky v závere podania uviedol, že ústavnému súdu navrhuje, aby nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted] na prerokovanie bez zbytočných prieťahov podľa 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/106/2010 porušené bolo.

Ústavný súd SR nariaďuje ústavný dozor nad spisom Okresného súdu Čadca vedeným pod č. k. 6 C/106/2010.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [redacted] finančné zadostučinenie vo výške 5.000,- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezU Ústavného súdu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 537,63 € za 3 úkony právnej pomoci /prevzatie, príprava zastúpenia a podanie sťažnosti - jeden úkon á 139,83 € + 8,39 € režijný paušál + 59,29 € (20 % DPH); stanovisko zo dňa 7.11.2016; á 143 € + 8,58 € + 30,32 € (20% DPH)/ na účet právneho zástupcu JUDr. Ladislava Ščuryho, AK Čadca vedeného vo [redacted], do 3 dní od právoplatnosti nálezU Ústavného súdu.“

II.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil tento priebeh napadnutého konania:

Sťažovateľka 21. júna 2010 podala okresnému súdu návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Okresný súd uznesením z 22. júna 2010 uložil odporcovi povinnosť sa v určenej lehote vyjadriť k návrhu a 21. júla 2010 určil termín pojednávania na 10. august 2010.

Pojednávanie uskutočnené 10. augusta 2010 bolo z dôvodu neprítomnosti odporcu odročené na 24. august 2010 a pojednávanie uskutočnené 24. augusta 2010 bolo z dôvodu predloženia ďalších listinných dôkazov odročené na neurčito.

Sťažovateľka 9. septembra 2010 doručila okresnému súdu doplnenie návrhu.

Okresný súd 27. septembra 2010 vyzval účastníkov konania na splnenie si povinností uložených im na pojednávaní 24. augusta 2010.

Odporca doručil okresnému súdu svoje podania 20. októbra 2010 a 16. novembra 2010 a následne 26. novembra 2010 požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní 21. januára 2011 z dôvodu práceneschopnosti.

Pojednávanie uskutočnené 21. januára 2011 bolo z dôvodu práceneschopnosti odporcu odročené na neurčito. Následne okresný súd adresoval odporcovi urgenciu nesplnenia povinností uložených mu na pojednávaní 24. augusta 2010. Odporca si povinnosť uloženú mu na pojednávaní 24. augusta 2010 splnil písomným podaním 4. marca 2011.

Pojednávanie uskutočnené 24. marca 2011 bolo z dôvodu uloženia ďalších povinností na predloženie dokladov odporcovi odročené na neurčito.

Odporca 30. marca 2011 doručil okresnému súdu návrh na prerušenie konania.

Okresný súd 20. apríla 2011 vyzval navrhovateľku, aby upravila svoj návrh o prípadné ďalšie aktíva a predložila návrhy na doplnenie dokazovania.

Okresný súd 22. júna 2011 určil termín pojednávania na 12. júl 2011. Odporca 28. júna 2011 požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu plánovanej dovolenky právneho zástupcu.

Sťažovateľka 27. júna 2011 doručila okresnému súdu zmenu návrhu.

Pojednávanie uskutočnené 12. júla 2011 bolo odročené z dôvodu neúčasti odporcu a potreby vykonania ďalších dôkazov okresným súdom na 20. september 2011.

Sťažovateľka sa 25. júla 2011 písomným podaním vyjadrila k doterajšiemu priebehu konania.

Okresný súd uznesením z 19. septembra 2011 uložil navrhovateľke povinnosť zložiť preddavok na trovy dokazovania.

Pojednávanie uskutočnené 20. septembra 2011 bolo z dôvodu potreby dožiadania ďalších dokladov pred znaleckým dokazovaním odročené na neurčito. Následne okresný súd vyzval účastníkov na predloženie dokladov. Sťažovateľka si túto povinnosť splnila podaním 7. novembra 2011 a odporca 9. novembra 2011. Okresný súd 30. novembra 2011 adresoval žiadosť správcovi dane, ktorý okresnému súdu podal správu o príjmoch a výdavkoch sťažovateľky 18. januára 2012.

Okresný súd uznesením z 25. januára 2012 uložil účastníkom konania povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Sťažovateľka podala proti uzneseniu z 25. januára 2012 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 30. apríla 2012.

Z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne došlo 21. marca 2012 opatrením k zmene zákonného sudcu.

Po ukončení dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne jej bola vec opatrením znovu pridelená na konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľka 14. septembra 2012 písomným podaním urgovala nariadenie znaleckého dokazovania.

Z dôvodu opätovnej dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne došlo 2. januára 2013 k zmene zákonnej sudkyne a po ukončení dlhodobej práceneschopnosti 22. apríla 2013 bola vec znovu vrátená na konanie a rozhodnutie zákonnej sudkyne.

Okresný súd 10. júna 2013 vyzval účastníkov konania na predloženie zoznamu všetkých motorových vozidiel a následne 2. septembra 2013 uznesením uložil sťažovateľke aj odporcovi poriadkovú pokutu. Sťažovateľka doručila písomné podanie okresnému súdu 23. septembra 2013 a odporca 27. septembra 2013.

Sťažovateľka proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty podala odvolanie 15. novembra 2013 a odporca 27. novembra 2013.

Sťažovateľka podala 25. februára 2014 okresnému súdu písomné vyjadrenie a následne okresný súd 12. marca 2014 predložil spis na prerokovanie a rozhodnutie o odvolaniach účastníkov krajskému súdu.

Krajský súd vyzval sťažovateľku 3. apríla 2014 na predloženie jej podania z 15. júla 2013 s prezenčnou pečiatkou okresného súdu (pretože naň poukazuje, ale v súdnom spise sa nenachádza). Sťažovateľka predložila krajskému súdu svoje podanie z 15. júla 2013 s prezenčnou pečiatkou okresného súdu 10. apríla 2014.

Krajský súd uznesením z 30. júna 2014 čiastočne zmenil a čiastočne potvrdil uznesenie okresného súdu z 2. septembra 2013, zároveň nariadil okresnému súdu opravu tohto uznesenia.

Okresný súd uznesením z 20. novembra 2014 opravil uznesenie z 2. septembra 2013.

Z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne došlo 7. januára 2015 opatrením znovu k zmene zákonného sudcu.

Sudca, ktorému bol súdny spis opatrením pridelený, navrhol 15. januára 2015 svoje vylúčenie. Toho istého dňa bola vec opakovane elektronicky pridelená, avšak aj ďalšia sudkyňa 27. januára 2015 navrhla svoje vylúčenie a až následne 28. januára 2015 bola vec elektronicky pridelená sudkyňi, ktorá pokračovala v konaní vo veci.

Okresný súd adresoval 9. februára 2015 výzvu sťažovateľke, správcovi dane a Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Čadca (ďalej len „okresné riaditeľstvo Policajného zboru“).

Okresný súd uznesením z 9. februára 2015 zamietol návrh odporcu na prerušenie konania (návrh z 30. marca 2011).

Okresnému súdu bol 12. februára 2015 doručený prípis okresného riaditeľstva Policajného zboru a 26. februára 2015 správa správcu dane.

Z dôvodu ukončenia dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne jej bola vec 9. marca 2015 vrátená na konanie vo veci.

Sťažovateľka 11. marca 2015 adresovala ústavnému súdu sťažnosť, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Odporca 7. mája 2015 písomným podaním požiadal o odročenie pojednávania. Okresný súd jeho žiadosti nevyhovel, 12. mája 2015 uskutočnil pojednávanie v jeho neprítomnosti, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby nariadenia znaleckého dokazovania.

Okresný súd 16. júna 2015 adresoval žiadosť Veterinárnej a potravinovej správe, okresnému riaditeľstvu Policajného zboru a MUDr. Krasňanovi (všeobecnému lekárovi odporcu v súvislosti s jeho žiadosťou o odročenie pojednávania).

Veterinárna a potravinová správa doručila okresnému súdu 24. júna 2015 prípis, v ktorom uviedla, že požadovaný zoznam koní nevedie, a 19. júna 2015 bol okresnému súdu doručený prípis okresného riaditeľstva Policajného zboru, v ktorom uviedlo vyžiadany zoznam vozidiel.

Okresný súd 12. augusta 2015 vyžiadal zoznam koní z Centrálnej evidencie hospodárskych zvierat.

Okresnému súdu bol 26. augusta 2015 doručený prípis Centrálnej evidencie hospodárskych zvierat (evidenciu nevedie a je potrebné sa obrátiť na pracovisko Národného žrebčína Topoľčianky).

Okresný súd uznesením z 8. septembra 2015 nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil znalca.

Z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne došlo 25. novembra 2015 opatrením znovu k zmene zákonného sudcu.

Ustanovený súdny znalec požiadal 4. decembra 2015 o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku zo zdravotných dôvodov.

Okresný súd znalcovi predĺžil lehotu na vypracovanie znaleckého posudku do 31. januára 2016 a 8. februára 2016 u znalca urgoval predloženie znaleckého posudku.

Súdny znalec prípisom z 19. februára 2016 znovu požiadal o predĺženie lehoty (nedostatočná spolupráca odporcu). Okresný súd výzvou z 27. apríla 2016 vyzval odporcu pod hrozbou poriadkovej pokuty, aby poskytol súčinnosť znalcovi a predložil doklady.

Odporca podaním z 28. apríla 2016 okresnému súdu oznámil, že všetky povinnosti si splnil.

Súdny znalec 3. mája 2016 doručil okresnému súdu znalecký posudok a okresný súd 16. mája 2016 vyzval sťažovateľku aj odporcu, aby sa k znaleckému posudku vyjadrili.

Súdny spis bol ústavnému súdu na jeho žiadosť doručený 2. júna 2016.

V súvislosti so skončením funkčného obdobia sudcu ústavného súdu Ľubomíra Dobríka 29. februára 2016 (ktorý bol aj sudcom spravodajcom vo veci) plénum ústavného súdu prijalo 14. septembra 2016 dodatok č. 1 k rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. 3. 2016 do 28. 2. 2017 (ďalej len „dodatok“). Podľa

1. X bodu 2 rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie od 1. 3. 2016 do 28. 2. 2017 schváleného 17. februára 2016 v znení dodatku „Veci pridelené sudcovi ústavného súdu Ľubomírovi Dobříkovi ako sudcovi spravodajcovi, ktoré neboli do 29. februára 2016 skončené prijatím konečného rozhodnutia pléna ústavného súdu alebo príslušného senátu ústavného súdu, prípadne odložením podania podľa § 23a zákona o ústavnom súde, budú pridelené ostatným sudcom ústavného súdu. Predsedníčke ústavného súdu sa prideli osem vecí. Pridelenie sa vykoná podľa § 29 zákona o ústavnom súde náhodným výberom v súlade s Čl. I bodom 2, Čl. V bodom 1 a Čl. VI bodom 1 rozvrhu práce.“. V nadväznosti na uvedené bola vec vedená pod sp. zn. III. ÚS 452/2015, v ktorej bol pôvodne sudcom spravodajcom Ľubomír Dobřík, pridelená sudkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorá sa stala sudkyňou spravodajkyňou v danej veci.

Ústavný súd zaslal okresnému súdu súdny spis spolu s prípisom zo 7. októbra 2016.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 106/2010.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, keďže tieto boli vykonané do 30. júna 2016. Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd nad rámec veci poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uvádza, že predmetom konania je rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, pričom ústavný súd nezistil právnu zložitosť veci. Potreba vykonania znaleckého dokazovania (relevantný znalecký posudok bol predložený okresnému súdu 3. mája 2016) signalizuje určitý stupeň zložitosti veci.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka svojím správaním čiastočne prispela k predĺženiu konania (procesnými úkonmi, na ktoré je však oprávnená, avšak okresný súd sa musel nimi zaoberať, čo ovplyvnilo dĺžku konania, ale táto nemôže ísť „na vrub“ konajúceho súdu).

3. V rámci tretieho kritéria ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti poukázal na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou alebo nesústreďenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08) účastníka konania. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje na to, že v čase rozhodovania o sťažnosti sťažovateľky napadnuté konanie trvá viac ako šesť rokov a na okresnom súde je vedené od 21. júna 2010.

Okresný súd postupoval v zásade plynulo od podania žalobného návrhu 21. júna 2010 až do prvej zmeny zákonnej sudkyne z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti

21. marca 2012 (v tom čase sa súdny spis nachádzal na krajskom súde, ktorý rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 25. januára 2012, rozhodol uznesením z 30. apríla 2012). Okresný súd však ďalší úkon vo veci vykonal až 10. júna 2013 (výzva účastníkom konania na predloženie zoznamu motorových vozidiel), t. j. bez akejkoľvek príčiny bol jeden rok nečinný.

Následný postup okresného súdu bol podľa názoru ústavného súdu nesústreďený a poznačený výraznou neefektívnosťou, o čom svedčí najmä to, že okresný súd opakovane vyzýval účastníkov konania na predloženie navrhovaných dokladov. Na splnenie ich povinností využil aj uloženie pokuty účastníkom konania, ktorí sa proti uzneseniu okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty odvolali. Krajský súd pri prerokovaní odvolania sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 2. septembra 2013 požiadal sťažovateľku o predloženie jej podania z 15. júla 2013 (ktorým si splnila uloženú povinnosť), pretože v súdnom spise sa podanie nenachádza. Sťažovateľka podanie z 15. júla 2013 opatrené prezenčnou pečiatkou okresného súdu predložila, čo viedlo k zmene uznesenia o uložení poriadkovej pokuty právnomu zástupcovi sťažovateľky tak, že mu túto pokutu neukladá. Zároveň krajský súd nariadil okresnému súdu vydať opravné uznesenie, ktorým opraví ním potvrdený výrok o uložení poriadkovej pokuty právnomu zástupcovi odporcu. Ďalej okresný súd uznesením z 9. februára 2015 (po štyroch rokoch) rozhodol o návrhu odporcu na prerušenie konania z 30. marca 2011 tak, že od uloženia povinnosti účastníkom konania (25. januára 2012) zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, okresný súd až 8. septembra 2015 nariadil znalecké dokazovanie (za 3 a pol roka od právoplatnosti uznesenia o uložení povinnosti účastníkom konania zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania) a ustanovil znalca, ktorý predložil okresnému súdu znalecký posudok 3. mája 2016.

Pokiaľ ide o skutočnosť, že v napadnutom konaní došlo k opakovanej zmene zákonného sudcu, ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne na túto skutočnosť neprihliada. Ústava v čl. 48 ods. 2, ale aj dohovor v čl. 6 ods. 1 zaväzuje predovšetkým všeobecné sudy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej

lehote. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal alebo nemohol riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna a aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že nečinnosťou a predovšetkým neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na procesné štádium napadnutého konania ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľka požadovala finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €.

S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci ústavný súd priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, ktorá je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľka tiež žiadala úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom, a to za tri úkony právnej pomoci (v sume 537,63 €).

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania,

aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca v sťažnosti uplatnil úhradu trov právneho zastúpenia, ktoré vyčíslil.

Ústavný súd na základe sťažnosti, ako aj predloženej a vyžiadanej spisovej dokumentácie priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky úhradu trov konania za dva úkony právnej služby. Úhradu za tretí úkon právnej služby (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) nepriznal, pretože ho nepovažoval za také, ktoré by prispelo k ďalšiemu objasneniu veci. Úhradu trov konania ústavný súd priznal v sume 296,44 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) za dva úkony právnej služby. Vychádzal pritom z § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby za rok 2015 každý v sume 139,83 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za dva úkony právnej služby každý v sume 8,39 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezou uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2016